

ПЕДАГОГНИНГ ЎҚУВ ЖАРАЁНИНИ МОЎХИРОНА ФАОЛЛАШТИРИШИ

DOI: <https://doi.org/10.53885/edinres.202.84.65.073>

Болтаева Шоҳида Олимжоновна

Термиз давлат университети алгебра ва геометрия кафедраси ўқитувчи

Аннотация: Ушбу мақолада педагогларнинг ўқитишдаги фаолиятида талабаларнинг ўқув дарсларида фаоллигини ошириши, билим даражасини аниқлашда уларнинг интеллектуал, ижодий кучлари, изчил ривожлантириладиган қизиқиши ўқишнинг доимий қўзғовчи мотиви, ўқув жараёни самарадорлигининг эса муҳим шарти эканлиги қаралади.

Калит сўзлар: билимлар, фаоллик, ички ва ташқи мотивация, таълим, ўқитиш, талаба, шахс, қобилият, долзарб, қизиқиш.

ОСНОВНАЯ ДЕЯТЕЛЬНОСТЬ УЧЕБНОГО ПРОЦЕССА УЧИТЕЛЯ

Болтаева Шоҳида Олимжоновна

*Преподаватель кафедры алгебры и геометрии Термезского
государственного университета*

Аннотация: В этой статье важно повысить активность учителей в классе, определить уровень знаний, развить их интеллектуальные, творческие способности и способности, психические и возрастные характеристики, а также уровень подготовки, который постоянно развивается.

Ключевые слова: знания, деятельность, внутренняя и внешняя мотивация, воспитание, обучение, студент, личность, умение, настойчивость, интерес.

MASTER ACTIVITY OF THE TEACHER'S LEARNING PROCESS

Boltaeva Shohida Olimjonovna

Lecturer, Department of Algebra and Geometry, Termez State University

Аннотация: In this article, it is important to increase the activity of teachers in the classroom, determine the level of knowledge, develop their intellectual, creative abilities and abilities, mental and age characteristics, as well as the level of training that is constantly evolving. *Кейвордс:* knowledge, activity, internal and external motivation, education, training, student, personality, skill, perseverance, interest.

Keywords: knowledge, activity, internal and external motivation, education, training, student, personality, skill, perseverance, interest.

Дунёда кечаётган бугунги глобаллашув жараёни ҳар бир давлатдан халқаро майдонда ўз ўрнига эга бўлиши учун, аввало, унинг барқарор ривожланиши билан омил эканини талаб қилади. Бунда юксак тараққий этган давлатларнинг асосий устунлиги бевосита таълим тизимининг самарадорлиги ҳамда шахсни ривожлантириш бўйича яратилган мавжуд ички имкониятларга боғлиқ.

Юртбошимиз томонидан олиб борилаётган таълим тизимидаги саъйи ҳаракатлар замирида ёш авлоднинг ақлан етук ва маънан баркамол бўлиб улғайишини таъминлаш, таълим тизимида юқори сифатга эришиш, ўқитишнинг илғор тажрибалари ҳамда замонавий педагогик технологиялардан фойдаланган ҳолда фарзандларимизни кучли, билимли, доно ва, албатта, бахтли бўлишларига эришиш айти пайтда таълим соҳасида фаолият юритаётган ҳар бир педагогнинг бош мақсадига айланган. [1].

Юқори малакали педагог кадрларга бўлган талаблар ортиб бораётган ҳозирги шароитда касбий тайёргарлиги юқори даражада бўлган ҳамда замонавий

педагогик ва ахборот технологияларини яхши ўзлаштириб олган ижодкор педагог кадрларни шакллантириш талаб этилади. Янгиланган таълим тизимини жорий этишда ҳар бир ўқитувчи ўзининг фанига ва баркамол авлод таълим – тарбиясига оид ахборотларни мунтазам ўрганиб бориб, уларни ўз меҳнат фаолиятида изчил қўллаш билиш маҳорати оқибатидагина таълим – тарбия жараёнини замон талаблари даражасида ташкил эта олиши керак.

Ўқитувчининг талабаларнинг билимларни ўзлаштириш, уқув ва малакаларни шакллантириш, уларни амалиётда қўллашда қизиқишини, фаоллигини, ижодий мустақиллигини оширишга ёрдам берадиган ўқитиш мазмуни, шакллари, методлари, услубларини ва воситаларини ишлаб чиқиш ва фойдаланишга йўналтирилган собитқадам фаолияти талабаларнинг ўқув фаолиятини фаоллаштириш деб аталади. Талабанинг ўқув жараёнидаги фаоллиги таълимнинг рағбатлантирувчи омиллари (истаклари) билан бевосита боғлиқдир. Рағбатлантириш эса билимларни ўзлаштириш жараёнини жадаллаштириш, янги билимларни мустақил излашга сафарбар қилиши лозим. . [4].

Педагогик маҳорат - педагогик жараёни билиш, уни ташкил эта олиш, ҳаракатга келтира олиш, педагогик жараённинг юқори самарадорлигини белгилловчи шахснинг иш сифати ва хусусиятлари синтези.

Педагогик мулоқот - таълим олувчиларнинг мақсадлари ҳамда уларнинг биргаликдаги фаолиятлари мазмунидан келиб чиқадиган ўзаро алоқаларни ўрнатиш ва ривожлантиришни, бир-бирини англаш ва қўллаб-қувватлашни ташкил этишнинг кўп қиррали жараёни.

Педагогик такт - болалар фаолиятининг турли доираларида улар билан мулоқотда бўлишнинг педагогик тамойили, ўлчови, ўқувчилар билан уларнинг шахсий хусусиятларини ҳисобга олган ҳолда тўғри мулоқотда бўла олиш малакаси. [5].

Муваффақиятли ишлаш учун ҳар бир ўқитувчи педагогик маҳоратга эга бўлиши зарур. Педагогик маҳорат эгаси оз меҳнат сарф қилиб, катта натижага эришади, ижодкорлик унинг ҳамшиша ҳамкори бўлади. Педагогик ишга қобилиятли, истеъдодли кишидагина педагогик маҳорат бўлиши мумкин. Қобилият фаолият жараёнида пайдо бўлади ва ривожланади. Қобилият малака ва уддабуронликдан фарқ қилади. Малака ва уддабуронлик машқ, ўқиш натижасидир. [6].

Шундай экан, педагогнинг талабалар ўқув фаолиятини мохирона фаоллаштиришида таълим-тарбия жараёнида вужудга келиши мумкин бўлган муаммоли вазиятларда ўқувчилар фаоллигини таъминлаш ва фаолиятини мувофиқлаштириш кўникмаси, ўқувчи-талабаларлар билан ҳамкорликда фаолият кўрсатиш ва ташкилотчилик услубларидан оқилона фойдаланиш кўникмаси, мулоқотга осон киришиш кўникмаси, турли шароитларда инсонлар билан ҳамкорликда фаолият кўрсатишга мос бўлган ўзаро таъсир кўрсатиш кўникмаси, ахборотлар тўплаш, таҳлил қилиш, объектив баҳолаш, қайта ишлаш ва ахборотлар алмашилиш кўникмаси катта аҳамият касб этади.

Методлар ва услубларнинг талабаларнинг фаол тадқиқот фаолиятини ривожлантиришга йўналганлигини таъминловчи талабаларнинг билиш фаолликларининг фаоллашувига ёрдам берувчи асосий шартлардан бири муаммолар ва масалаларни қўйиш ҳамда илмий билиш методларидан фойдаланиб ечиш йўли билан ўқитишдир.

Талабалар фаолиятини янада юксалтиришда педагогдан ижодкорлик талаб қилинади. Педагогик ижодкорлик манбаи бу педагогик тажрибадир. Педагогик тажриба эса ҳамшиша муаммоли вазиятларга бой бўлади. Илғор педагогик тажриба деганда ўқитувчининг ўз педагогик вазифасига ижодий ёндошишини, талабалар таълим-тарбиясининг янги, самарали йўл ва воситаларини қидириб топиши тушунилади. Педагогик фаолият кўрсатаётган ўқитувчи маҳоратли равишда ўтаётган дарсининг таълим-тарбиявий томонларини тушунарли қилиб, талабалар

фаолиятини табиат ва жамият фаолиятидаги ўзгаришлардаги кўникмаларни малакаларга айлантиради. Ўқитувчи-педагог меҳнатининг ўзига хослиги унинг кўп қирралилиги ва мураккаблигидир. Шу билан бирга бу касб кенг билимдонликни, пухта амалий тайёргарлик, юксак педагогик маҳорат ва ижодкорликни талаб этади. Шунинг учун ҳам мустақил Ўзбекистон давлатининг барча таълим соҳаларида ишлайдиган педагоглар:-педагогик фаолиятга қобилиятли, ижодкор, ишбилармон;-миллий маданият ва умуминсоний қадриятлар, дунёвий ва диний илмлардан бохабар, маънавий баркамол; Ўзбекистон мустақил давлат сифатида тарққий этишига ишонган, ватанпарварлик бурчини тўғри англаган, ихтисосликка доир билимларни пухта эгаллаган; эркин ва ижодий фикрлай оладиган, талабчан, адолатли, одобли бўлмоғи керак.

Фойдаланилган адабиётлар:

Мирзиёев Ш.М. Эркин ва фаровон, демократик Ўзбекистон давлатини биргалликда барпо этамиз. Тошкент, “Ўзбекистон”, 2016 йил.

Леонтьев А.Н. Избранные психологические произведения: В 2 т. - М., 1983.

Ишмухамедов Р. Ж “Инновацион технологиялар ёрдамида таълим самарадорлигини ошириш йўллари” – Тошкент, 2016.

Бердиева Ҳ. Б. Педагогик технология ва педагогик маҳорат. Услубий қўлланма. Термиз-2015й.

Искандаров К. А Ўқитувчиларнинг касбий маҳоратини такомиллаштиришга муносабат: изланишлар, муаммолар, ечимлар. // Молодой ученый-2016.

Искандаров К. А Ўқитувчиларнинг касбий маҳоратини такомиллаштиришга муносабат: изланишлар, муаммолар, ечимлар. // Молодой ученый-2016.